

INHOUD

1 LEREN TEKENEN

- 6 Waarom dit boek?
- 8 Hoe kan ik vaker tekenen?
- 10 Wat heb ik nodig om te tekenen?
- 14 Hoe gebruik ik dit boek?

2 EERSTE AANZET

- 16 Iedereen kan tekenen
- 18 Oefening 1: lijnvoering
- 20 Oefening 2: teken uzelf
- 22 Oefening 3: een figuur

3 TEKENINGEN MAKEN

- 24 Een goed begin is het halve werk

26 Thuis

- 28 Portretten
- 32 Interieurs tekenen
- 36 Stillevens spannend maken
- 40 Dieren tekenen

44 Buitenshuis

- 46 Schetsen in het openbaar vervoer
- 50 Schetsen in de stad
- 54 Landschappen
- 58 Bomen
- 62 Kleine mensfiguren

66 In musea en galerieën

- 68 Beelden tekenen
- 72 Slimme studies
- 76 Steel als een kunstenaar
- 80 Rariteiten verzamelen

84 Op het werk

- 86 Beeldverhalen
- 90 Ontwerpen
- 94 Plattegronden en routekaarten
- 98 Het ultieme stokpoppetje

102 In een modelatelier

- 104 Opwarmoefeningen
- 108 Snelle schetsen
- 112 Negatieve ruimte
- 116 Toon
- 120 Anatomie

124 Aan de tekenafel

- 126 Papier op papier
- 130 Handen
- 134 Plooien en stoffen
- 138 Van scherm naar papier

4 TEKEN- VAARDIGHEDEN

- 142 Over tekenen
- 144 Beeldbronnen
- 146 Basisvaardigheden
- 148 Randen
- 150 Relaties
- 152 Vormen
- 154 Toon
- 156 Het geheel
- 158 Compositie
- 160 Armaturen
- 162 Het oog leiden

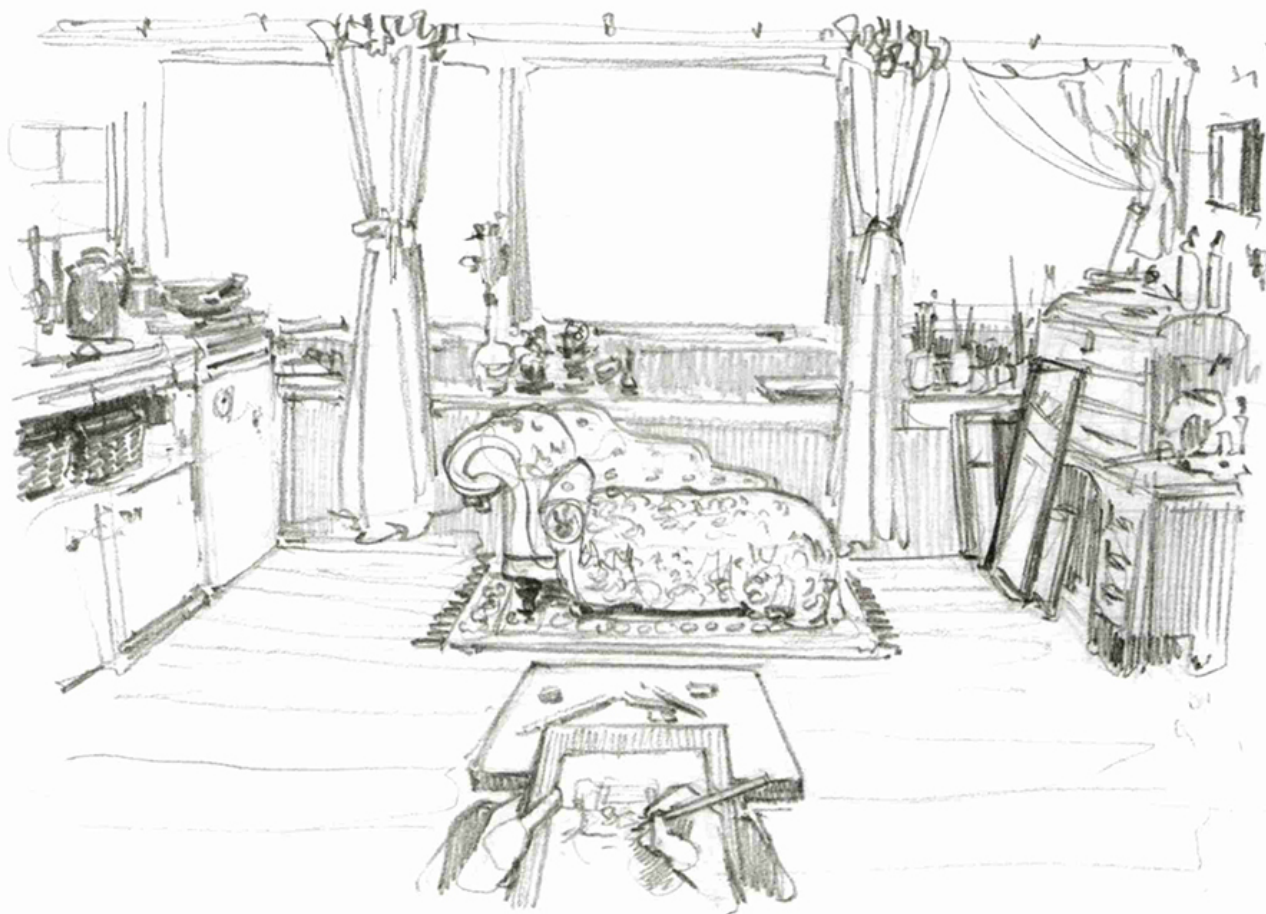
- 164 Perspectief
- 166 Kleur
- 168 Kleurgebruik
- 170 Beginselen van de kleurenleer
- 172 Verdere informatie
- 174 Register
- 176 Dankwoord

LEREN TEKENEN

WAAROM DIT BOEK?

Iedereen kan leren tekenen. En iedereen die al kan tekenen, kan altijd beter leren tekenen. Veel mensen stoppen al jong met tekenen, sommige tekenen nog af en toe, en sommige blijven het iedere dag doen. Wat uw niveau of ervaring ook is, de enige manier om beter te worden in tekenen, is door het meer te doen. Dit boek is bedoeld om u het vertrouwen te geven dat u kunt tekenen en het u gemakkelijk te maken om tekenen een plek te geven in uw leven.

BENODIGDHEDEN

Niets om mee te tekenen? Zorg dat u er altijd op voorbereid bent om te tekenen, en bent u dat niet, wees dan creatief met wat u wel bij de hand heeft. Bewaar uw tekenspullen op een gemakkelijke plek en maak twee tekensets: een met alles erop en eraan voor thuis of om mee te nemen naar tekenles, en een kleinere om overal mee naartoe te nemen.

UITGEBREIDE TEKENSET

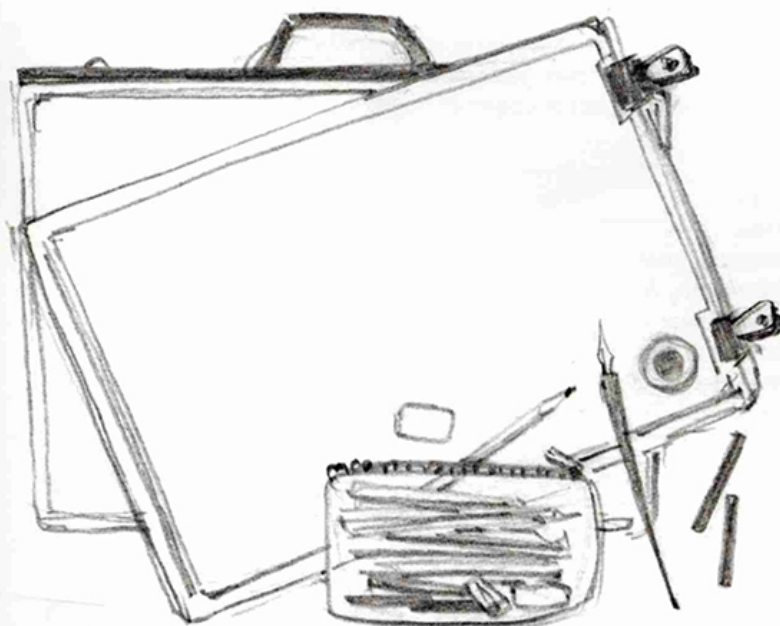
Stel een uitgebreide tekenset samen met alle tekenmaterialen die u graag gebruikt, een heleboel fijn papier in een map of koker, eventueel een schetsplank, en een schetsboek voor snelle schetsen en aantekeningen. Doe er voor de variatie ook wat spullen bij die u nog nooit heeft gebruikt en extra's van alles wat u geregeld gebruikt, voor het geval dat er iets kwijtraakt of stukgaat. Stop alle materialen in een speciale koffer of stevige tas.

KLEINE TEKENSET

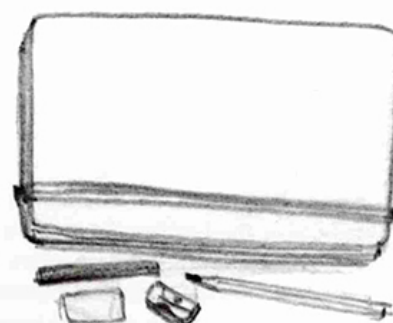
Wen uzelf eraan om altijd een klein, stevig schetsboek en een etuijtje met een paar pennen of potloden, puntenslijper en gum bij u te dragen. Zorg dat u deze tekenset snel kunt pakken om eventjes een paar minuten te tekenen en neem hem overal mee naartoe: wanneer u naar uw werk gaat, ergens een hapje gaat eten, de hond uitlaat...

PROVISORISCHE TEKENSET

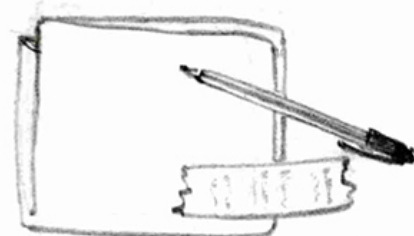
Improviseer als u uw tekenset niet bij u heeft. Maak een potloodschets achter op een kassabon, maak met een geleende pen een tekening op een servetje of teken desnoods met een stok in het zand! Het enige wat u nodig heeft, is een oppervlak om op te tekenen en iets om mee te tekenen.

Uitgebreide tekenset

Kleine tekenset

Provisorische tekenset

SCHETSEN IN HET OPENBAAR VERVOER

Als u kunt tekenen, hoeft u zich nooit te vervelen. Wanneer u met de bus of trein reist, bent u omgeven door een overvloed aan onderwerpen om te tekenen: van medereizigers en het uitzicht uit het raam tot het interieur van het vervoermiddel zelf. Tekenen in het openbaar vervoer biedt niet alleen de gelegenheid om te oefenen met tekentechnieken, maar ook met uw algehele aanpak. Meebewegen met het schokken van het voertuig, manieren vinden om medepassagiers onopvallend te tekenen en omgaan met bewegende onderwerpen; het hoort allemaal bij de oefening.

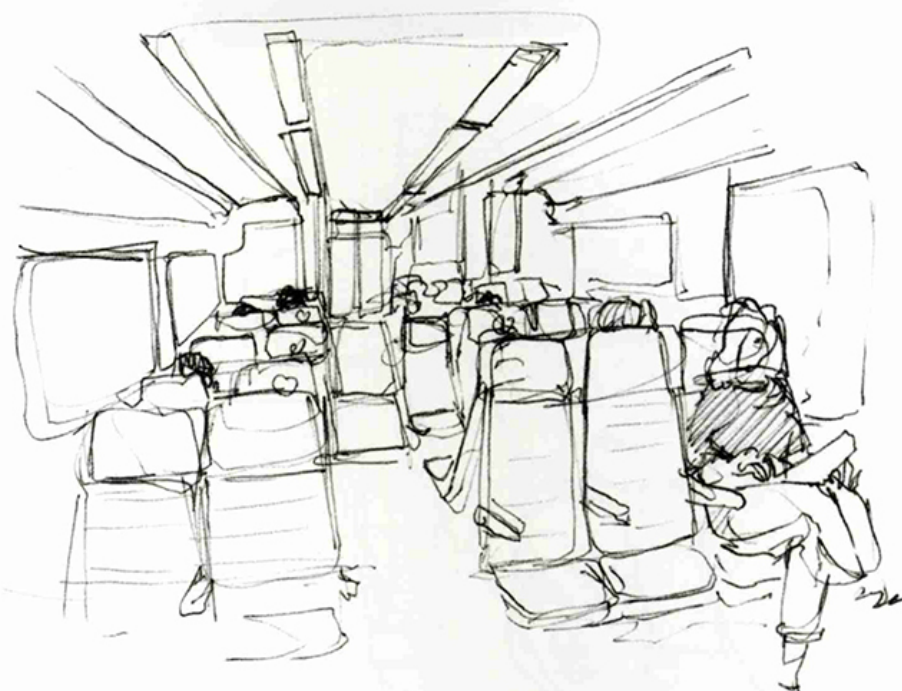
OEFENING: **PASSAGIERSPORTRETEN**

Wat u nodig heeft:

- Balpen
- Schetsboek

Tijd:

Zolang als uw reis duurt!

DOEL EN BENADERING

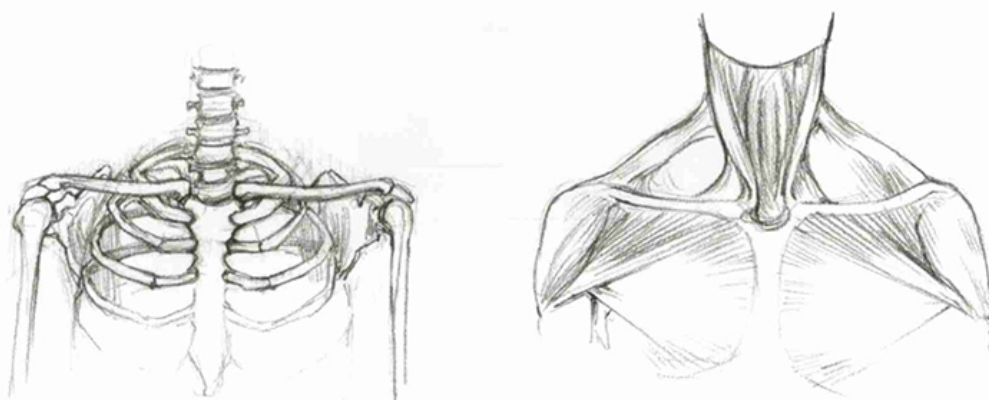
Het doel is niet om tekeningen helemaal af te maken, maar om met een collage van snelle indrukken een beeld te geven van uw reis. Teken snel en trefzeker, en probeer uw onderwerp te vereenvoudigen tot zo weinig mogelijk lijnen.

TEKENINGEN MAKEN – IN EEN MODELATELIER

ANATOMIE

WERKWIJZE

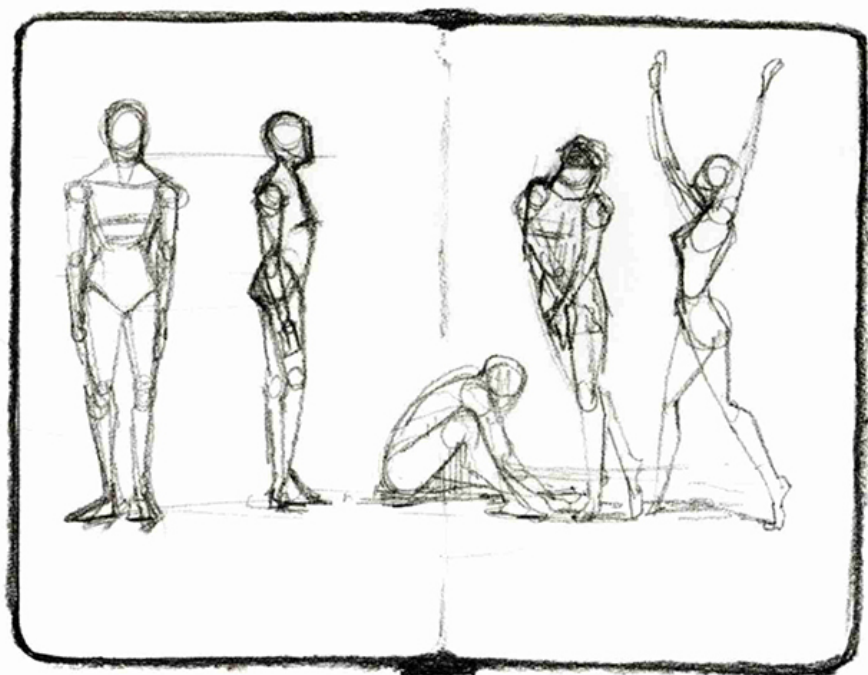
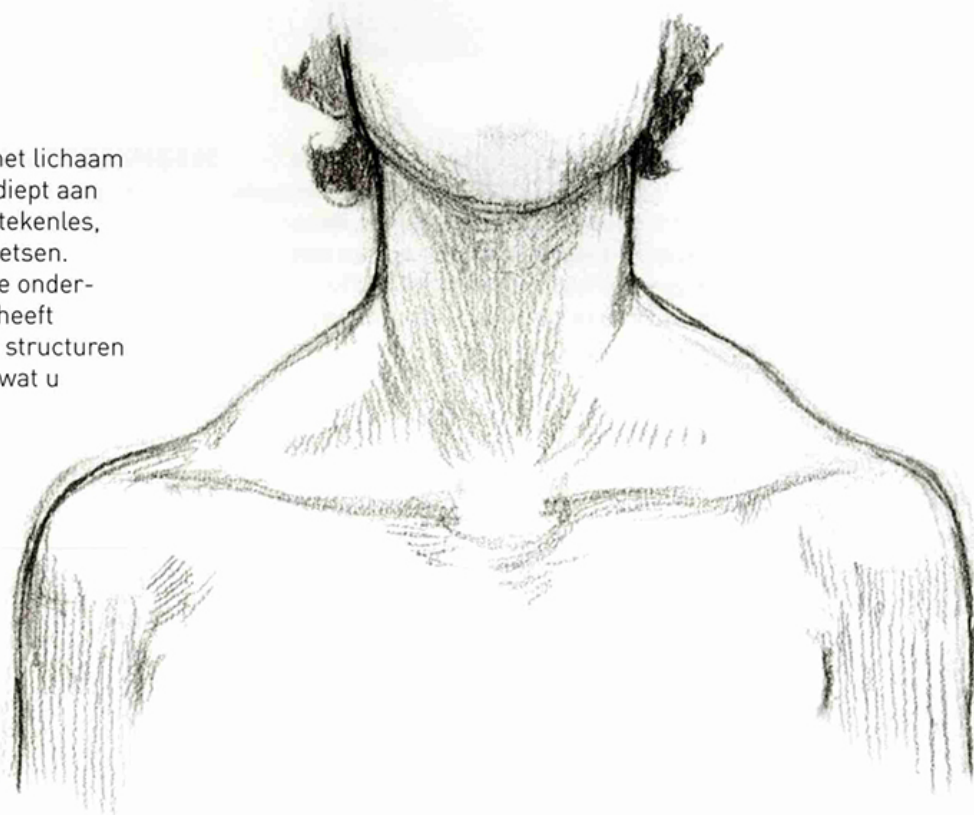
Verdiep uw inzicht in de anatomische structuur van het deel van het lichaam dat u wilt tekenen door schetsen te maken van afbeeldingen in anatomieboeken. Let daarbij vooral op spieren en botstructuren die u aan het huidoppervlak terugziet.

Ontwikkel aan de hand van wat u hiervan heeft geleerd en uw eigen waarnemingen van de figuur een paar simpele vormen als basis voor wat u van dat deel van het lichaam ziet. Verder vindt u in tekenboeken die speciaal over modeltekenen gaan vaak wel voorbeelden van hoe u lichaamsvormen kunt opbouwen.

Wanneer het deel van het lichaam waarin u zich heeft verdiept aan bod komt in een modeltekenles, maak dan snel wat schetsen. Teken daarvoor eerst de onderliggende vormen die u heeft ontwikkeld en werk die structuren verder uit op basis van wat u voor u ziet.

PROBEER OOK EENS...

Andere delen van het lichaam te bestuderen en een constructie voor een complete figuur te ontwikkelen. Gebruik deze om te oefenen met het tekenen van simpele poses uit uw hoofd.

ZO WORDT U NOG BETER...

- Verbeter uw inzicht in de relaties tussen belangrijke oriëntatiepunten op de figuur (blz. 150).
- Bestudeer de anatomie van de mens (blz. 172).
- Kijk in boeken over modeltekenen welke andere structuren u zou kunnen gebruiken (blz. 172).

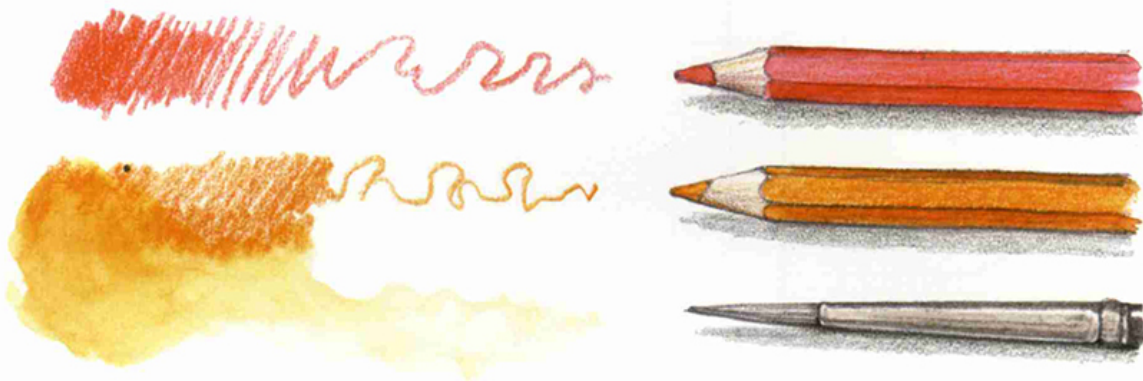
TEKENVAARDIGHEDEN

KLEUR

Tot nu toe hebben we ons in dit boek vooral beziggehouden met tekenen in zwart, wit en grijs. Als aanvulling hierop volgt hier een korte, praktische inleiding in kleurgebruik om nog meer van uw tekeningen te maken. Kleur is een ongelooflijk interessant en uitgebreid onderwerp, dus als u graag meer met kleur wilt doen, kijk dan maar eens naar de boekenlijst achter in dit boek. Hier bespreken we slechts een paar materialen die u kunt gebruiken om kleur aan uw tekeningen toe te voegen.

KLEURPOTLODEN

Kleurpotloden kunnen krijt- of wasachtig aanvoelen. Bedenk dat verschillende soorten niet altijd goed met elkaar mengen. Kleurpotloden kunnen worden gemengd door ze in lagen aan te brengen en maken, net als een grafietpotlood, scherpe lijnen. Kleur- en toonvlakken kunnen worden verkregen door een heleboel snelle, evenwijdige lijntjes aan te brengen. Sommige kleurpotloden zijn wateroplosbaar en kunnen met een penseel en water worden gemengd tot een vloeiend, aquarelachtig effect. Kleurpotloden moeten worden geslepen en zijn slecht uit te gummen.

GEKLEURDE PEN

Er zijn allerlei verschillende soorten gekleurde pennen, ontwikkeld voor zeer uiteenlopende doeleinden. Zelf gebruik ik graag goedkope balpennen voor simpele tekeningen in een of twee kleuren, en viltstiften met penseelpunt van een goede kwaliteit voor het aanbrengen van simpele kleurvlakken. De goede viltstiften zijn te mengen in transparante lagen, die donkerder worden als er meerdere over elkaar worden aangebracht. Laat u door uw plaatselijke winkel in kunstenaarsbenodigdheden adviseren over welke gekleurde pennen het geschiktst zijn voor uw tekenwerk.

